

Ὅσοσο ἀπὸ συνήθεια τοῦ ἄρεσε νὰ διηγέται πάντα τέτοιες ἱστορίες, τοῦ ἄρεσε νὰ περνᾷ στὸν κόσμο ἀκόμα γιὰ χωροφύλακας. Καὶ γι' αὐτὸ τὸν εἶχε φέροι κιόλας ὁ πατέρας μου, γιὰ σκιάχτρο τῶν τσοπάνηδων ποὺ τοῦ βροκούσανε καὶ τοῦ κλέβανε τὰ σπαρτά στὸν κάμπο. Καὶ καθαλώνοντας ὁ Νικολούλας τὸν τεκνεφέζικο, τὸ μισόστραβο ψαρή, γύριζε τὰ χωράφια μας ἔξω στὴν ποταμιὰ μὲ τὸν κοντόκανον τὸν γκρὰ κρεμασμένον πάντα στὸν ὦμο του. Καὶ ρχότανε καὶ μᾶς ἔλεγε πὼς ἔπιασε τὸν ἕναν, πὼς φοβέριξε τὸν ἄλλον, ὅμως παράπονα πὼς ἔδειρε κανένα δὲν εἶχαν ἔρθει. Μοναχὰ κάνα παιδί ποὺ τὸ τσάκωνε νὰ κόβει ψάνες ἢ κανένα ἀραποσίτι. «Τὰ ξεθέωσα στὸ ξύλο», ἔλεγε γιὰ τὰ παιδιά· «ἂν τὸνέ ξανατσακώσω, θὰ τοῦ σπάσω τὰ πλευρά», ἔλεγε σὰν εἶτανε γιὰ κανένα χωριάτη, ποὺ τὸν εἶχε πιάσει νὰ βόσκει τ'ἀλόγο τοῦ στὸ δικό μας τὸ κριθάρι. Ὁ πατέρας μου ἤξερε πὼς ὁ Νικολούλας ἔδερνε μόνο ὅσο εἶχε τὸ σταυρὸ στὸ κασκέτο, μὰ τὸ περισσότερο τὸν ἤθελε γιὰ σκιάχτρο ἔτσι μὲ τὰ γαρια μουστάκια του καὶ τὰ μολυβένια κουμπιά τῆς χωροφυλακίστικης στολῆς.

Μὰ τώρα ὁ Νικολούλας τὴν πέταξε ἀποπάνω του τῆ χωροφυλακίστικη στολή καὶ φόρεσε μιὰ κεντιομένη φέρμελη· ἔδγαλε καὶ τὸ κοντὸ τὸ παντελόνι· κ' ἔξωσε τὴ φουστάνελα στὴ μέση του. Ἔστριψε τὰ μουστάκια πάντα, μὰ ἔλο καὶ χασσομεροῦσε νάδγει μὲ τὸν ψαρή ὄξω στὰ σπαρτά. Πάντα ἔδρισκε ἀφορμὴ νάρχεται μέσα στὸ χωριὸ κι ἂν ὁ πατέρας μου δὲν τὸνέ γκρίνιαζε, εἶτανε ἄξιος νὰ μένει ὀλημέρα στὴν ἀλλόπορτα νὰ ξυστρίξει τὸν ψαρή, ἢ νὰ γυρίζει μὲ τὸ φιάρι τὸ ἀραποσίτι στὸ κατώγι ἀγνάντια ἀπ' τὴν ἀλλή τῆς Τάσως.

«Θὰ τὰ χαλάσουμε μὲ τὸ Νικολούλα», εἶπε πάλι ἕνα μεσημέρι ὁ πατέρας μου θυμωμένος· «πάει, δὲ γνοιάζεται γιὰ τίποτα. Ἦ τὸν ἔχω ἢ δὲν τὸν ἔχω, τὸ ἴδιο κάνει.»

«Δὲν τοῦ τὴ δίνουμε νὰ συχάσουμε», εἶπε ἡ μάνα μου.

«Ρωτᾶτε ἂν τότε παίρνει αὐτὴ;» εἶπε ἡ ἀδερφή μου.

«Ποῦ θὰ βρεῖ τὸν καλύτερο; Δὲ λὲς νὰ φχαριστάει τὸ θεὸ ποὺ τῆς βρέθηκε; Νὰ μαζεφτε κιόλας;»

Ἡ μάνα μου δὲν εἶπε πιῶτερα. Μὰ εἶναι ἀλήθεια πὼς ξαφνίστηκα κ' ἐγὼ μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἡ Τάσω θὰ πάρει τὸ Νικολούλα.

Ὅσοσο σὲ λίγες μέρες τὴν κατάφερε ἡ μάνα μου καὶ τὴν ἀρρεθώνιασε μαζί του. Καὶ γλήγορα ἔγινε κι ὁ γάμος.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΕΙΑ τοῦ βιβλίου ποὺ θὰ μᾶς πῆ τῆς ρωμιοσύνης τῆ φιλοσοφικῆ ἱστορία θὰ εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα στὴ μέθοδο καὶ στὴν κρίση ποὺ θὰ δείξῃ ὁ λυρικὸς—ὁ κοινωνιολόγος ὁ ποιητής. Καὶ νομίζω μάλιστα πὼς τέτοιο βιβλίο ἀπὸ ἕναν καὶ μόνον δὲ γράφεται—τουλάχιστο ἀμέσως. Θὰ χρειαστοῦν πολλές μονογραφίες πρῶτα, πολλὰ ἔσοκαλίματα καὶ φιλοδουλέματα, προτοῦ ἔρθῃ ὁ καιρὸς νὰ χριστῆ τὸ γιγαντένιο βιβλίο ποὺ θ' ἀρμονίση μέσα του τίς ὁμορφιὰς καὶ τίς ἀλήθειες τίς μαζεμένες μεριά, μεριά—χεροβολιά, χεροβολιά.

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΛΙΓΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΛΙΓΟ ΟΝΕΙΡΟ

Μόλις κρύφτηκε ὁ ἥλιος πίσω ἀπ' τὸ λόφο —ἀπ' τὸ λόφο ποὺ τώρα κατέβηκα — καὶ ἡ Πλάση, τόσο ζωηρὴ καὶ χωρούμενη ποὺ εἶτανε, βρέθηκε ξαφνικὰ χωρὶς σκιὰς καὶ χωρὶς λάμψη, σὰν τὴ ζωὴ ποὺ περνᾷ πεθαιμμένη χωρὶς ἀγάπη, χωρὶς κινήσιον . . . Μοναχὰ τὸ βουνὸ τὸ σιωπηλὸ μέσ' στὴ μεγάλη του ἀγκυλιὰ κρύβει τοῦ ἡλίου τὴν ἴσπερη ἀχτίνα, γιατί φοβᾶται μὴν τὴ χάσῃ τὴν πικραμένη γλῶσσα τοῦ ὑστερου φιλιοῦ. Κ' ἡ ἀχτίνα ὅλη χωρὰ σκοροπᾷ στὴν κορυφή του ἀπάνω τὰ φῶτα τὰ πιὸ ῥόδινα καὶ στὰ λαγαδία μέσα τίς πιὸ μενεξεδένιες σκιὰς.

Σὲ λίγο σβήστηκε καὶ τὸ βουνό. Σὰ μὲ μεταξὶ κεντημένα ὀλοτρόγυρα τὰ χρυσὰ χρυσὰ χωράφια φέρουν πνοὴ σανοῦ φρεσκοθερισμένου καὶ ἀπὸ κάπου ἐκεῖ μακριὰ μυρίζε στάνη καὶ κοπάδι. Σηκῶνουνται οἱ γαλινοὶ κίπνοι ἀπάνω ἀπ' τὰ καλύβια καὶ βιαρετὰ ξεπλώνουνται στὸν ἀέρα. Ἀφήσαν οἱ ἄντρες τὴ δουλειὰ. Αὐτοῦτοις γυναῖκες βιαστικὲς μὲ τὰ παιδιά στὴν ἀγκυλιὰ γυρίζουνε στὸ σπίτι. Κλαῖνε κατσιακίκα ἐκεῖ κοντὰ καὶ ἡ μικρὴ γλυκειὰ φωνὴ γεμάτη ἀπὸ πικρὰ ἀθῶο, ξεσκᾷ στὴν ἡρεμὴ σιωπῆ. Βαριὰ πίσω ἀπὸ τὸ δάσος, στὸν οὐρανὸ ἀκόμα γαλιανό—ποὺ πῆρε λίγη σκιά σταχτιὰ μονάχα, - σηκώνεται τὸ ὀλόχρυσο φεγγάρι ποὺ ὀλοστρόγγυλο μέσ' στὸ θολὸν ἀέρα, τόσο μεγάλο φαίνεται καὶ ὠραῖο, ποὺ μοιάζει μὲ καμάρι νὰ σὲ βλέπῃ καὶ νὰ σοῦ δείχνῃ μόνο του τὴν ὁμορφιά ποὺ ἔχει.

Μὰ κεῖ ποὺ σιγὰ περπατοῦσα μὲ τὸ κεφάλι γυρτό, γεμάτο ῥεμβασμοὺς καὶ ὄνειρα —γιατὶ τόσο μακριὰ ἀπ' τὴ ζωὴ ποὺ βρέθηκα, δὲν ἤμπορῶ ἀλλοιῶς νὰ ζήσω πικρὰ μὲ ὄνειρα μονάχα — καὶ ποὺ κύτταξα τὸ ὠραῖο φεγγάρι καὶ μπροστὰ στὴν τόση ὁμορφιά του, ξεχνοῦσα γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴ μοναξιά μου τὴ μεγάλη— πέρα πάνω στὸν ἄσπρο τὸ δρόμο βιαστικὰ βιαστικὰ, εἶδα νὰ ἔρχεται ἀπ' ἄντικρον ἕνα σταχτιμικρὸ γαϊδουράκι—τόσο μικρὸ καὶ νόστιμο ποὺ εἶτανε - μ' ἕνα κορίτσι καθισμένο στὸ σαμάρι του ἀπάνω. Πλησίαζε ὀλοένα πιὸ πολὺ καὶ ἄξαφνα βρέθηκε μπροστὰ μου, μὲ κύτταξε μὲ τὰ μεγάλα του τὰ λυπημένα μάτια — σὰν νὰ ἐρχότανε κι αὐτὸ ἀπὸ ἕναν κόσμο πιὸ ὠραῖο καὶ κούνησε λιγάκι τὰ μεγάλα ταῦτιά του. Κάποιος μοῦ εἶπε «καλησπέρα», καὶ σήκωσα τὰ μάτια καὶ μαγεμένη στάθηκα μεμιὰς. Μὲ τὸ μικρὸ ἀγνὸ προσωπίκι, μὲ τὰ καστανὰ μαλλιά χωρισμένα στὴ μέση πάνω ἀπ' τὸ κάτασπρο, τὸ μαρμαρένιο μετωπίκι, μὲ τὰ λαμπρὰ τὰ γαλιανὰ μάτια γεμάτα ἀθωότητα καὶ μυστήριον, καὶ τὸ λυπητερὸ χαμόγελο στὰ χεῖλια, ποτὲ δὲ θάλεγες πὼς εἶταν χωρική. Σὰν Παναγιὰ προεξοφαιλίτισσα, σὰν δραμα

ζωογράφου γεμάτου ὄνειρα, σὺν ὀπτασίᾳ ψυχῆς βουτηγμένης στὴ λατρεία τοῦ Ἁγαθοῦ καὶ Ὠραίου — ἔτσι τὴ βλέπω μπροστά μου τὴν ὄραία Μαριώ, τὸ πιδ ὄμορφο κορίτσι τοῦ χωριοῦ μας, πὺ μᾶς περιέτρισε καὶ πὺ παντρέφτηκε καὶ πὺ τὴν πήρανε μακριά. Εἶχα καιρὸ νὰ τὴν ἰδῶ. Γιὰ ὕστερη φορὰ τῆς μίλησα στὸ γάμο, σὺν ντροπιασμένη καὶ χλωμὴ μὲ τάνθη τῆσπρα στὰ μαλλιά, μὲ τὴ λαμπάδα τῆς στὰ χέρια ἀναμμένη, δὲ σήκωσε τὰ μάτια ἀπὸ τὴ γῆ. Καὶ ὕστερα στὸ δειλινό, σὺν ἄφηνε τὸ σπίτι καὶ τὴ μάννα νὰ πάη νὰ βρῆ ἄλλου ζωή, σὺν τὸ χωριὸ ἀλάκαιο, γυναῖκες, ἄντρες καὶ παιδιά, μὲ κουμπουριές καὶ μὲ βιολιά τὴ συνοδέψανε πέρα μακριὰ στὸ δρόμο κάτω, ὅλοι μὲ μάτια γυαλιστά, μὲ πρόσωπα πὺ καίγανε ἀπ' τὸ χρῶσι καὶ ἀπὸ τὸ γλέντι, γελοῦσανε, φωνάζανε καὶ τραγουδοῦσαν — κ' ἐκείνη πήγαινε μπροστά, ντυμένη στὰ κάτασπρα, ἀδιάφορη καὶ κρού μὲ τὰ χρῶσι τῆς τὰ φλουριά στὸ μέτωπο τριγῆρο, μὲ διακρυσμένα τὰ λαμπρὰ τὰ γαλανὰ τῆς μάτια, μὲ κάτι σὺν ἀποπετρωμένο στὴν ὄψη καὶ τὸ βλέμμα—λὲς καὶ δὲν ἔνοιωθε αὐτὴ τί γίνεται τριγῆρο — μού φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή σὺν κάποια μαρτυρικὴ χριστιανή, πὺ ξαγριωμένος ὁ λαὸς τὴν πάει γιὰ νὰ τὴν κάψει μεθώντας ἀπὸ πρὶν ἄγριο μεθήσι.

Καὶ τώρα ἄξαφνα τὴν ξαναβλέπω πάλι. Μέσ' στὴν ὀλόχροση βραδυὰ πὺ σκόρπιζε γαλήνη, στὸ γαῖδουράκι τὸ σταχτὶ ἀπάνω καθισμένη, μὲ τὸ μικρὸ στὴν ἀγκαλιά, νιογέννητο ἀκόμα, μέσα σὲ χρῶμι ἀραδωτό, τῶχε σφιχτὰ τυλίξει— καθὼς τὸ κύτταξε μὲ γλόκα καὶ μὲ ἀγάπη, μ' ἓνα χαμόγελο πονετικὸ στὰ χεῖλια, καθὼς τὰ βλέφαρα ὄχνανε μενεξεδένιες σκιές ἀπάνω στὰ χλωμὰ τὰ τραβηγμένα μαγουλάκια, μού ἔμοιασε νὰ βλέπω Παναγιά, πὺ ἔφευγε στὴν ξενιτιά μακριὰ νὰ σώση τὸ Μονάκριβο Παιδί τῆς. Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ κίτρινο μαντήλι γυάλιζαν τὰ χρῶσι φλουριά σὺν ξαγνισμένο τὸ στεφάνι ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, πὺ πιδ πολὺ ἀπὸ τὸ Γιὸ τὸ φόρεσε ἡ Μητέρα.

Καὶ τὸ μικρὸ τὸ γαῖδουράκι κουνούσε τὰ σταχτιά αὐτιά. Πίσω ἀνέβαινε τὸ φεγγάρι κ' ἔροιχνε πιά σκιές γεμάτες ἀπὸ φῶς. Σὺν ὄνειρο περῶσανε μπροστά μου· μὰ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, τοὺς ἔβλεπα ἀκόμα. Καὶ σὺν ἐγύρισα νὰ ἰδῶ εἶταν μακριὰ στὸ σκονισμένο δρόμο, μόλις ξεχωρίζανε στὴ σκιά. Καὶ πόνεσα μὲ τὴν καρδιά, σὺν κάτι νᾶχανα πολύτιμο καὶ ὄραιο.

ΒΟΥΝΗΣΙΑ

ΑΔΙΝΑΤΟ πρᾶμα νὰ γυρεύης νὰ μιμηθῆς Ἄγγλους, Γάλλους, Γερμανοὺς καὶ ἀρχαίους Ἕλληνας, καὶ νὰ μὴν ἔχῃς ὄση ἀπὸ βαρβαροσύνη, τὴ βαρβαροσύνη πὺ βλέπει τὰ φανταχτερά τὰ ξένα καὶ σκιάζεται, βλέπει τὰ δικὰ τῆς καὶ ντρέπεται.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΧΥΝΟΠΩΡΙΑΤΙΚΑ

1.

Νὰ ξεδιψᾶση λαχταρεὶ τὸ πρωτοβρόχι ὁ κῆμπος.
Τὸ σύγνεφο κουβαλιτῆς τοῦ ἀγέρα καὶ τῆς μπόρας
στὴ φυλλωσιά τὴν ἰσκιερὴ βιάζεται νὰ ξεσπάση,
σὺν τὸν ἀβάσταχτο καιμὸ τοῦ φτερωμένου στίχου.

2.

Ἄπο μακριὰ καὶ ἀπὸ ψηλά στάνεμον τὴν πνοὴ
χωράει ἡ θάλασσα πλατὺ, καλογορημένο μοιάζει.
Κ' ἐγὼ πὺ νοιώθω τῶργωμα τοῦ πόνου στὴν καρδιά μου,
τοῦ σπόρου τάνθη καὶ ὁ καρπὸς ἂν ἔρθῃ καλῶς νᾶρθῃ.
Ὅμως θαρρῶ πὺς πιδ πολὺ μὲ τὸ γιὰ πὺς μοιάζω
τὸ στεῖρο καὶ τὸν ἄκαρπο μὲ πλοῦσι σὲ τραγοῦδια.

3.

Τὸ δάσο μὲ τὴν ἱερὴ σιωπὴ σὺν πέλαιγο βουίζει.
Ναυαγισμένου καρβιοῦ ξεσκλείδια τὰ παννιά,
σὰ σάβανα ἀνεμόδαρτα τὰ φύλλα τὰ πεσμένα.
Ἄνανθα καὶ θρηνητικὰ τῶν κήπων τὰ κλωνάρια,
ἄνανθος μόν' ὁ Ὑμηττὸς δὲ θὰ φανῆ ποτὲ
μὲ τὴ γλακεὰ χρωματωσιά τοῦ αἰώνιου μενεξέ.

1910.

ΧΡ. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΜΕΣ' ΑΠΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΥΘΟ

— Οἱ τάφοι δὲ μὲ δέχονται,
μὰ κ' οἱ νεκροὶ φωνάζουν :
Ἐμεῖς δὲ θέλουμε ψυχές
πὺ βαρβαρναστενάζουν . . .

Εἶταν τὸ ἀγαπημένο τραγοῦδι τοῦ Σκευῆ τοῦ Καραπαντούλα.

Τὸ ἔλεγε μὲ τὴ βραχνὴ καὶ παθητικὴ φωνὴ τοῦ σὲ λύπες καὶ χαρές, μ' ἀκκουμπισμένο πάντα στὸ χέρι τὸ κεφάλι του, σὺν νὰ εἶταν σὲ μαῦρες καὶ βαθεῖες σκέψεις βυθισμένος.

Μπροστά του ἓνα ποτήρι, ρουμπίνι κατακόκκινο κρασάκι ἀφρισμένο σπέρτιζε, καὶ ἀπάνω ἓνας ἥλιος τὸν ἔλουε μὲ μιὰ εὐλογημένη θαλπωρὴ πὺ τοῦ θέρμαινε ἡδονικὰ τὴν παγωμένη ράχη. Κάτι τὸ θερμὸ μέσα του ἀναδέυτηκε, κάτι τὸ χαρμῶσυνο ἔνοιωσε στὴν καρδιά του καὶ τὸ βρῶ κεφάλι του, σὲ κάτι ἄλλους στοχασμοὺς φέρθηκε.

Κάτω στὰ γυμνά του πόδια, κότες μὲ κατακόκκινα λειριά, σὺν ἄνθη κόκκινα ἀπὸ ροδιὰ ταιμπουσανε τὸ νοτισμένο χῶμα, καὶ ἀπὸ τὴν ἀντικρυνὴ ἀυλῆ, ροδαλὲς καὶ δυνατὲς οἱ ἄντζες ἓνός κοριτσιοῦ, πὺ ἔπλενε, ξεχώριζαν . . . Ὁ Σκευῆς τὰ κύταξε, σὺν πρώτῃ νὰ τὰ ἔβλεπε φορὰ. Οἱ γάμπες, τὸρνευ-